

ANALYS: Irans gripanden av besökande akademiker del av ett mönster

UPPDATERAD 16 MARS 2021 PUBLICERAD 15 DECEMBER 2020

ANALYS ·

Fallet Ahmadreza Djalali är inget enskilt fall. Snarare del av ett mönster. I alla fall om man ska döma av en rapport från människorättsorganisationen Human Rights Watch.

Christian Catomeris

Utrikesreporter

Rapporten, som är från 2018, beskriver hur Iran gång på gång ägnat sig åt att gripa utländska akademiker, affärsmän, journalister och andra.

Man har särskilt riktat in sig på personer med dubbelt medborgarskap (iranskt/utländskt) och anklagat dem för diverse politiska brott, såsom ”uppvigling mot staten” eller ”samarbete med fientliga stater”, alltså spioneri.

Iransk offensiv

HRW har gått igenom 14 fall och funnit att anklagelserna ofta gjorts på svaga eller obefintliga grunder och att den rättsliga hanteringen varit bristfällig. I många fall har de anklagade förnekats rätten att träffa representanter för det andra land de innehar medborgarskap i, liksom möjligheten att själva utse försvarare.

Genom erkännanden framtvungade under tortyr och dokumentärer i regimtrogna medier som ger stöd till anklagelserna försvåras försvaret av de anklagade, enligt HRW. Bakom offensiven mot de besökande forskarna står den mest radikala delen av det iranska styret, Irans Revolutionära garde, som både gripit, anklagat och dömt sina offer i specialdomstolar.

Kanske kan gardets aktioner mot utländska besökare ses som en del av en intern iransk maktkamp. Gardet motsätter sig de mer moderata krafternas närmande med väst.

Flera av de dömda har sedan frigivits efter fångutväxlingar och långa fängelsevistelser. Liknande fall har fortsatt efter att HRW publicerade sin rapport 2018.

Ett fall som uppmärksammats nyligen gäller den unga brittisk-australiska religionsforskaren Kylie Moore Gilbert som bjöds in till en kongress i Iran där hon greps och sattes i fängelse anklagad för spioneri. Först för några dagar sedan, efter två års fängelsevistelse släpptes hon fri. Detta samtidigt som Thailand frigav tre iranska fångar dömda för terroristbrott i något som liknade en fångutväxling. Australiens regering ville varken bekräfta eller dementera uppgifterna om en fångutväxling.

”Gisslandiplomati”

Varför dessa gripanden? Enligt den amerikanska organisationen UANI (United Against Nuclear Iran) så är gripandena av besökande akademiker del av en cynisk strategi från den iranska regimens sida. UANI menar att Iran utvecklat en ”gisslandiplomati”, där gripna används som handelsvaror och brickor i ett internationellt spel.

Få länder vill öppet gå med på fångutväxlingar av det slag som ägt rum tidigare med Iran. Just för att inte uppmuntra att sådana strategier etablerar sig och når framgång. Detta gäller även Sverige. Ändå är det på en sådan möjlighet som den dödsdömde svensk-iranske Djalalis öde nu tycks hänga på.